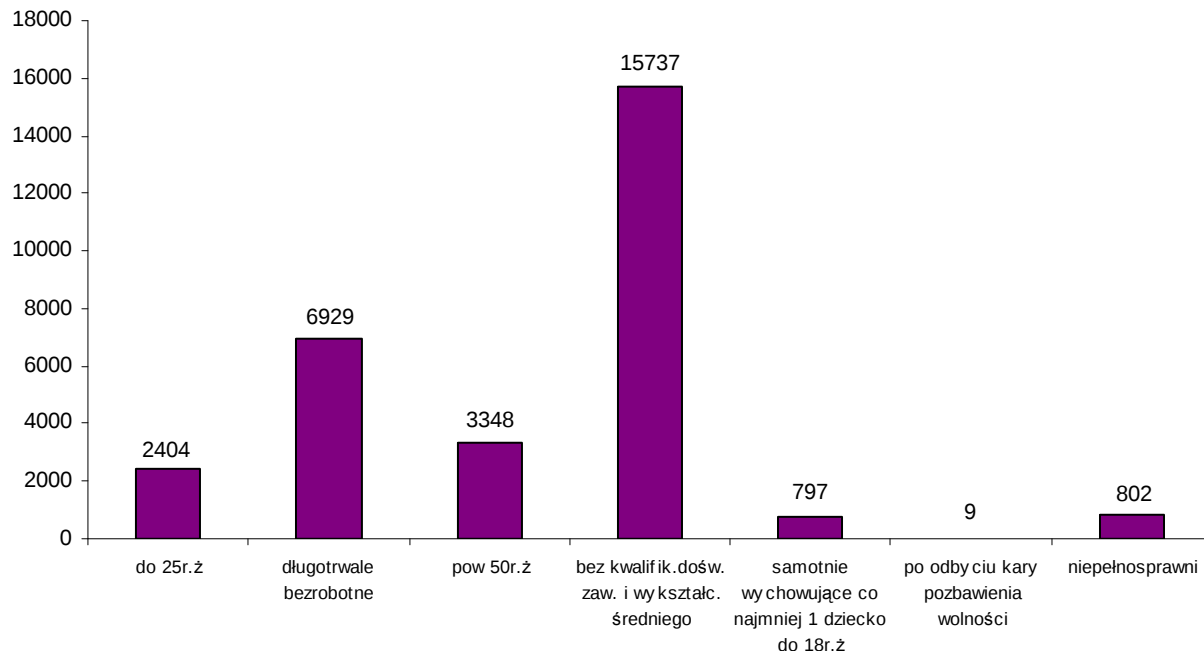

Analiza osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 ustawy

Artykuł 49 Ustawy z dnia 20 kwietnia 2007 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy określa kategorie bezrobotnych zaliczanych do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie a będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy największą grupę na koniec grudnia 2009 roku stanowiły osoby długotrwale bezrobotne oraz osoby bez kwalifikacji, doświadczenia zawodowego, bez wykształcenia średniego. Osoba bezrobotna może być zakwalifikowana do kilku kategorii jednocześnie. Ponadto, zgodnie z programem statystyki publicznej, jeżeli dana osoba bezrobotna jednocześnie nie posiada kwalifikacji, doświadczenia zawodowego i jest bez wykształcenia średniego będzie wliczona do każdej kategorii odrębnie. Poniżej na wykresie zostały przedstawione osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Wykres nr 1. Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy – stan na koniec grudnia 2009r.

W Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie według stanu na koniec grudnia 2009r. zarejestrowanych było 14.784 bezrobotnych w tym 5.949 osób (tj. 40,2%) w wieku do 30 roku życia.

Na dzień 31 grudnia 2009r. stopa bezrobocia dla miasta Lublina kształtowała się na poziomie 9,3% dla województwa lubelskiego –12,8%, dla kraju – 11,9%. W porównaniu do sytuacji sprzed roku wysokość tego wskaźnika wzrosła o 1,9 punktu procentowego dla miasta Lublina.

Analizując **płynność bezrobocia** należy stwierdzić, iż na przestrzeni 2009r. zarejestrowanych zostało 20.629 bezrobotnych ogółem z tego 5.401 osób bezrobotnych rejestrowało się po raz pierwszy oraz po raz kolejny do rejestracji zgłosiło się 15.228 osób. W ogólnej liczbie bezrobotnych rejestrujących napływających do urzędu liczba osób bezrobotnych:

- do 25 roku życia wynosiła 5.798 w tym po zakończeniu udziału w programie prac interwencyjnych 6, stażu 703, przygotowania zawodowego 8, szkolenia 164, prac społecznie użytecznych 6;

- bezrobotnych długotrwale wynosiła 4.867 w tym po zakończeniu udziału w programie prac interwencyjnych 6, robót publicznych 8, staży 151, przygotowania zawodowego 30 szkolenia 237, prac społecznie użytecznych 112;

- bezrobotnych powyżej 50 roku życia po raz pierwszy wynosiła 301, po raz kolejny 2.145 w tym po zakończeniu udziału w programie prac interwencyjnych 3, robót publicznych 2, stażu 21, przygotowania zawodowego 10 szkolenia 126, prac społecznie użytecznych 48.

W 2009 roku z ogółu bezrobotnych 17.427 wyrejestrowanych z powodu podjęcia pracy z ewidencji wyłączono 6.393 osoby (36,7% ogółu wyrejestrowanych podjęło pracę) w tym z pośród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy:

- 1024 osoby do 25 roku życia wyrejestrowanych podjęło pracę niesubsydiowaną oraz 142 osoby pracę subsydiowaną (w tym prace interwencyjne -29), podjęcie działalności gospodarczej 77, podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy

- 1.121 osób bezrobotnych długotrwale wyrejestrowanych podjęło pracę niesubsydiowaną oraz 218 osób pracę subsydiowaną w tym prace interwencyjne -45, podjęcie działalność gospodarczą 158, podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy 15 osób

- 542 osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia wyrejestrowanych podjęło pracę niesubsydiowaną oraz 88 osób pracę subsydiowaną (w tym prace interwencyjne -32),

podjęcie działalności gospodarczą 47, podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy 9 osób;

W 2009 roku liczba osób które rozpoczęły staże wyniosła 2.164 w tym:

- 1.196 osób do 25 roku życia;
- 299 osób bezrobotnych długotrwale;
- 40 osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia.

W 2009 roku liczba osób które rozpoczęły szkolenia wyniosła 993 w tym:

- 169 osób do 25 roku życia;
- 246 osób bezrobotnych długotrwale;
- 130 osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia.

W 2009 roku liczba osób które rozpoczęły prace społecznie użyteczne wyniosła 303 w tym:

- 15 osoby do 25 roku życia;
- 248 osób bezrobotnych długotrwale;
- 98 osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

Osoby bezrobotne do 25 roku życia

Osoby bezrobotne do 25 roku życia są liczną grupą wśród osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy - stanowią 16,3% ogółu bezrobotnych tj. 2.404 osoby według stanu na koniec grudnia 2009 roku. W tej grupie kobiety stanowią ponad połowę tj. 53,7% ogółu (1.291 osób). Prawo do zasiłku posiadało 5,6% (tj. 135 osób) tej grupy.

Na koniec grudnia 2009 roku udział osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych wynosił 16,3%. Podstawowym problemem jest to, że młodzież bardzo często nie ma nawet możliwości zdobycia jakiegokolwiek doświadczenia zawodowego, a oczekiwania pracodawców i zmieniające się wymagania rynku pracy powodują, że szanse na znalezienie pracy przez osoby młode bez doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności dostosowanych do wymogów konkretnych stanowisk pracy, są ograniczone.

Ponadto problemem dla młodzieży jest często nieadekwatne do potrzeb lokalnego rynku pracy wykształcenie, brak umiejętności skutecznego poszukiwania pracy, małe znajomości lokalnego rynku pracy i związana z tym niska aktywność i mobilność zawodowa i przestrzenna..

Osoby długotrwale bezrobotne

Osoby długotrwale bezrobotne są najliczniejszą grupą wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy - stanowią 46,9% ogółu bezrobotnych tj. 6929 osób według stanu na koniec grudnia 2009 roku. W tej grupie kobiety stanowiły 53,9% ogółu tej populacji bezrobotnych (3.738 osób). Prawo do zasiłku posiadało niespełna 0,4% (tj. 30 osób) tej grupy.

Długo okres pozostawania bez pracy nie tylko zmniejsza szanse na ponowne zatrudnienie ze względu na rosnące wymagania pracowników oraz podniesienie, bądź zmiany umiejętności i kwalifikacji zawodowych, ale również stwarza zagrożenie degradacji materialnej i społecznej osób bezrobotnych.

Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia

Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia stanowią 22,6% ogółu bezrobotnych tj. 3348 osób według stanu na koniec grudnia 2009 roku. W tej grupie kobiety stanowią mniej niż połowę tj. 39,9% ogółu (1.336 osób). Prawo do zasiłku posiadało 16,5% (tj. 554 osoby) tej grupy.

Grupa osób w wieku powyżej 50 roku życia znajduje się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy ze względu na brak zainteresowania nimi ze strony pracodawców. Osoby po 50 roku życia zarejestrowane w MUP posiadają w przeważającej większości niskie kwalifikacje zawodowe. To sprawia, że mają duże trudności z dostosowaniem się do zmieniającego się rynku pracy, a co za tym idzie uzyskaniem zatrudnienia.

Osoby bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego, bez wykształcenia średniego

Osoby bez kwalifikacji zawodowych są to osoby bezrobotne o wykształceniu gimnazjalnym lub niższym oraz nie posiadające kwalifikacji do wykonywania zawodu. Na koniec grudnia 2009r. stanowiły 39% ogółu bezrobotnych, co w liczbach bezwzględnych oznacza 5.767 osób. W ogólnej liczbie osób bez kwalifikacji zawodowych kobiety stanowią 47,4%. Prawo do zasiłku posiadało 534 osoby tj. około 9,3% tej populacji.

Osoby bez doświadczenia zawodowego stanowiły 25% ogółu bezrobotnych, co w liczbach bezwzględnych oznacza 3.718 osób. W ogólnej liczbie osób bez doświadczenia zawodowego kobiety stanowią 56,2%. Prawo do zasiłku posiadało 14 osób tj. niespełna 1% tej populacji.

Osoby bez wykształcenia średniego stanowiły 44,3% ogółu bezrobotnych, co w liczbach bezwzględnych oznacza 6.252 osoby. W ogólnej liczbie osób wykształcenia średniego kobiety stanowią 40,2%. Prawo do zasiłku posiadało 647 osób tj. około 10,3% tej populacji.

Przyczyny wysokiego udziału osób bez kwalifikacji zawodowych w rejestrach bezrobotnych to m.in. zaniedbania edukacyjne (brak wiedzy ogólnej i zawodowej),

niemożność podjęcia dalszej nauki oraz często niskie aspiracje edukacyjne i zawodowe danych osób. Pracodawcy coraz częściej wymagają dobrego a nawet bardzo dobrego przygotowania zawodowego. Dlatego też zachodzi konieczność podjęcia działań aktywizacyjnych, których celem będzie umożliwienie zdobycia umiejętności i doświadczenia zawodowego tym osobom oraz przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu poprzez przywrócenie im kontaktu z pracą.

Osoby bezrobotne samotnie wychowujące, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia są najmniej liczną grupą spośród osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy - stanowią 5,4% ogółu bezrobotnych tj. 797 osób według stanu na koniec grudnia 2009 roku. W grupie tej dominują kobiety prawie w 89,7 % ogółu (715 osób). Prawo do zasiłku posiadało 5,6% (tj. 45 osób) tej grupy.

Osoby bez doświadczenia zawodowego są to osoby bezrobotne, które dotychczas nie pracowały a jeżeli pracowały to ich staż pracy nie jest dłuższy niż 6 miesięcy. Na koniec grudnia 2009r. osoby bez doświadczenia zawodowego stanowiły 25,1% ogółu bezrobotnych, co w liczbach oznacza 3.718 osób. W ogólnej liczbie osób bez doświadczenia zawodowego kobiety stanowią 56,2%. Prawo do zasiłku posiadało 14 osób tj. około 0,4% tej populacji.

Osoby bez wykształcenia średniego na koniec grudnia 2009r. stanowiły 42,3% ogółu bezrobotnych, co w liczbach oznacza 6.252 osoby. W ogólnej liczbie osób bez wykształcenia średniego kobiety stanowią 40,2%. Prawo do zasiłku posiadało 647 osób tj. około 10% tej populacji.

Oznacza to, że zgodnie z programem statystyki publicznej, jeżeli dana osoba bezrobotna jednocześnie nie posiada kwalifikacji, doświadczenia zawodowego i jest bez wykształcenia średniego będzie wliczona do każdej kategorii odrębnie.

Osoby niepełnosprawne

W ewidencji MUP w Lublinie pozostają osoby niepełnosprawne poszukujące pracy odpowiedniej do stopnia niepełnosprawności oraz posiadanych kwalifikacji i umiejętności.

W ewidencji MUP pozostają osoby niepełnosprawne objęte aktywizacją zawodową w tym osoby o statusie bezrobotnego lub poszukującego niepozostającego w zatrudnieniu (posiadający uprawnienia rentowe w tym też do renty szkoleniowej). Na koniec grudnia 2009r. w ewidencji MUP pozostawało ogółem 802 osoby bezrobotne niepełnosprawne, w tym 360 kobiet. Bezrobotni niepełnosprawni na koniec grudnia 2009r. stanowili ponad 5,4% ogółu bezrobotnych. Prawo do zasiłku posiadało tylko 8,7% osób niepełnosprawnych.

W końcu 2009 roku w rejestrze MUP pozostawało także 312 osób niepełnosprawnych o statusie poszukującego pracy (w tym 125 kobiet).

Nadal rynek pracy dostępny jest dla osób niepełnosprawnych w bardzo ograniczonym zakresie. Niepełnosprawność oraz niskie kwalifikacje zdecydowanie ograniczają konkurencję o miejsca pracy z kandydatami bez dysfunkcji zdrowotnych.

Największym problemem tych osób jest niewielka aktywność związana z poszukiwaniem zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Brak aktywności wynika z niewielkiej wiedzy o możliwościach aktywizacji zawodowej, szkoleniach zawodowych, przekwalifikowaniach zawodowych (itp.) jakie oferuje MUP. Do urzędu pracy trafia również mało ofert pracy dla tej grupy bezrobotnych, ze względu na obawy pracodawców i konieczności przystosowania stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej.

Aktywizacja zawodowa osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Urząd podejmował działania zmierzające do aktywizacji społecznej i zawodowej młodzieży, przeciwdziałaniu długotrwałemu bezrobociu na terenie miasta Lublin. Ponadto umożliwiano wejście na rynek pracy osobom powyżej 50 roku życia, wspierano działania w ramach rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, udzielano pomocy osobom bezrobotnym w nabyciu kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych

MUP wspierał osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które pozostawały w ewidencji Urzędu. Organizowano zajęcia aktywizacyjne, w których uczestniczyło 79 osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy z tego 9 osób do 25 roku życia.

Długi okres pozostawania bez pracy wywołuje spadek aktywności bezrobotnego na rynku pracy. Spowodowane jest to niską samooceną oraz rosnącym poczuciem braku własnej wartości. Działalność Klubu Pracy opiera się na założeniu, że nawet na najtrudniejszym rynku pracy można znaleźć zatrudnienie. Klub Pracy jest miejscem, gdzie można zmienić tę sytuację poprzez zrozumienie w jaki sposób oferty pojawiają się na rynku pracy i jak do nich dotrzeć, a także przez pobudzenie pewności siebie, podniesienie wiary we własne możliwości i nauczanie technik prezentacji. Szkolenie w Klubie Pracy wskazuje na rolę własnej aktywności przy ubieganiu się o zatrudnienia, wpływa na zmianę sposobu myślenia uczestników. Dużą wagę przywiązuje się też do praktycznego zastosowania zdobywanych umiejętności, a także analizę doświadczeń w tym zakresie. Z tej formy skorzystało 50 osób długotrwale bezrobotnych.

Na koniec 2009 roku w rejestrze MUP zanotowano dużą liczbę osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wobec tych osób został zastosowany m.in. staż, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, środki na działalność gospodarczą, jak i pracę w ramach refundacji ze środków Funduszu Pracy stanowiska pracy.

Osoby do 25 roku życia

W 2009 roku staż rozpoczęło 1196 osób. Prace społecznie użyteczne rozpoczęło 15 osób. Prace interwencyjne 29 osób. Działalność gospodarczą podjęło 77 osób. Pracę w ramach refundacji wyposażenia stanowiska bezrobotnego podjęło 36 osób, szkolenia 169 osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Osoby długotrwale bezrobotne

W 2009 roku staż rozpoczęło 299 osób. Prace społecznie użyteczne rozpoczęło 248 osób. Prace interwencyjne 45 osób. Działalność gospodarczą podjęło 158 osób. Pracę w ramach refundacji wyposażenia stanowiska bezrobotnego podjęło 15 osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Osoby powyżej 50 roku życia

W 2009 roku umożliwiano osobom powyżej 50 roku życia powrót na rynek pracy także poprzez przekwalifikowanie, nabycie nowych lub dodatkowych umiejętności oraz doświadczenia zawodowego. W okresie 2009 roku 476 osób zostało objętych poradnictwem zawodowym. W tym czasie w zajęciach aktywizacyjnych uczestniczyło 27 osób a w Klubie Pracy 21 osób z omawianego przedziału wiekowego. W 2009 roku w szkoleniach uczestniczyło 130 osób powyżej 50 roku życia, a 40 osób rozpoczęło staż. W zajęciach Centrum Integracji Społecznej uczestniczyło 21 osób powyżej 50 roku życia. W 2009 roku w przygotowaniu zawodowym wzięło udział 30 osób powyżej 50 roku życia. Prace społecznie użyteczne rozpoczęło 98 osób powyżej 50 roku życia, a prace interwencyjne 32 osoby. Działalność gospodarczą podjęło 47 osób powyżej 50 roku życia. Pracę na stanowiskach wyposażonych ze środków publicznych rozpoczęło 9 osób powyżej 50 roku życia.

Projekty

Z dniem 1 września 2009r. Miejski Urząd Pracy w Lublinie rozpoczął realizację projektu: „Postaw na jutro – zacznij od dziś”, skierowanego do osób po zwolnieniu z zakładu karnego lub innej jednostki penitencjarnej do 12 miesięcy od jej opuszczenia, wytypowano 15 osób zainteresowane aktywizacją zawodową w tym umiejętności z zakresu metod aktywnego poszukiwania pracy oraz nabyciem kompetencji kluczowych. Uczestnicy projektu są też jednocześnie osobami bezrobotnymi.

Zakończenie

Dużym zainteresowaniem wśród osób bezrobotnych z art. 49 cieszy się instrument rynku pracy taki jak staż. Jest on w przypadku osób bezrobotnych bardzo dobrą formą pomocy. Osoby te mogą nabyć niezbędne doświadczenie zawodowe do pracy na danym stanowisku.. Znaczna część bezrobotnych, których kierunek ukończonych studiów wyższych jest nieadekwatny do potrzeb rynku pracy, jest chętna do podjęcia studiów podyplomowych celem nabycia wiedzy teoretycznej bądź przekwalifikowania się aby znaleźć w przyszłości pracę.

Podsumowując, osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy są grupą osób, których aktywizacja zawodowa wymaga dużych nakładów finansowych począwszy od finansowania szkolenia poprzez staż, do których niezbędne są dodatkowe środki na finansowanie instrumentów rynku pracy. Najwięcej z pośród osób do 25 roku życia posiada wykształcenie średnie ogólnokształcące, natomiast gimnazjalne i poniżej najwięcej posiada osób długotrwale bezrobotnych i powyżej 50 roku życia staż tym osobom umożliwi nabycie w przyszłości niezbędnego doświadczenia celem znalezienia pracy zgodnego z zapotrzebowaniem rynku pracy.

Obecnie duże znaczenie ma również doświadczenie zawodowe. Wychodząc naprzeciw potrzebom osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, MUP w Lublinie organizuje staże, podczas których osoby te mogą nabyć cenne dla nich doświadczenie zawodowe, które może ułatwić osobie zdobycie pierwszej pracy. Pomoc doradcy zawodowego i pośrednika pracy jest jednym z ważniejszych elementów doboru odpowiedniego stażu dla osób ustawowo objętych za będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Na lubelskim rynku pracy istnieją grupy zawodów, które można uznać za deficytowe. Zalicza się do nich: specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i technicznych, górników i robotników budowlanych, średni personel techniczny, robotników obróbki metali oraz mechaników maszyn i urządzeń. Z drugiej strony, są także takie grupy zawodów, których jest na rynku za dużo: pozostali specjaliści, pracownicy obsługi biurowej, specjaliści szkolnictwa, przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze, pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach. Jednakże tych zawodów jest zdecydowanie mniej, a takie pojęcie jak nadwyżka pracowników praktycznie nie istnieje na badanym rynku.

Pracodawcy najchętniej zatrudniają osoby z kilkuletnim stażem pracy, ponieważ posiadają one odpowiednie wykształcenie, kursy, szkolenia.

Skuteczność instrumentów aktywnej polityki rynku pracy ma duże znaczenie głównie dla bezrobotnych ustawowo objętych za osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Efektywność programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych zależy w głównej mierze od

ściśłego i systematycznego kontaktu między wszystkimi, którzy uczestniczą w procesie aktywizacji. Efektywność staży jest ściśle związana z sytuacją finansową przedsiębiorców/pracodawców jak i wynikami adaptacji danego stażysty w środowisku pracodawcy. Ważny jest fakt, że decyzja o włączeniu osoby bezrobotnej do programu stażu nie jest uzależniona tylko od wysokiego prawdopodobieństwa uzyskania zatrudnienia u danego pracodawcy. W przypadku młodych osób lub osób powracających na rynek pracy jest to bardzo dobra forma pomocy. Osoby te mogą nabyć niezbędne doświadczenie zawodowe do pracy na danym stanowisku, co jest zgodne z ustawową definicją staży. Staże są dosyć droгим instrumentem aktywizacji bezrobotnych. Mimo to za 2009 rok osiągnięto efektywność staży na poziomie 36%. Wskaźnik ten należy uznać za wysoki, gdy weryfikuje się go poprzez pryzmat uwarunkowań lokalnego rynku jak i spowolnienia gospodarczego. Mimo tych czynników pracodawcy z Lublina nadal są skłonni umożliwiać zdobycie doświadczenia zawodowego osobom bezrobotnym.